

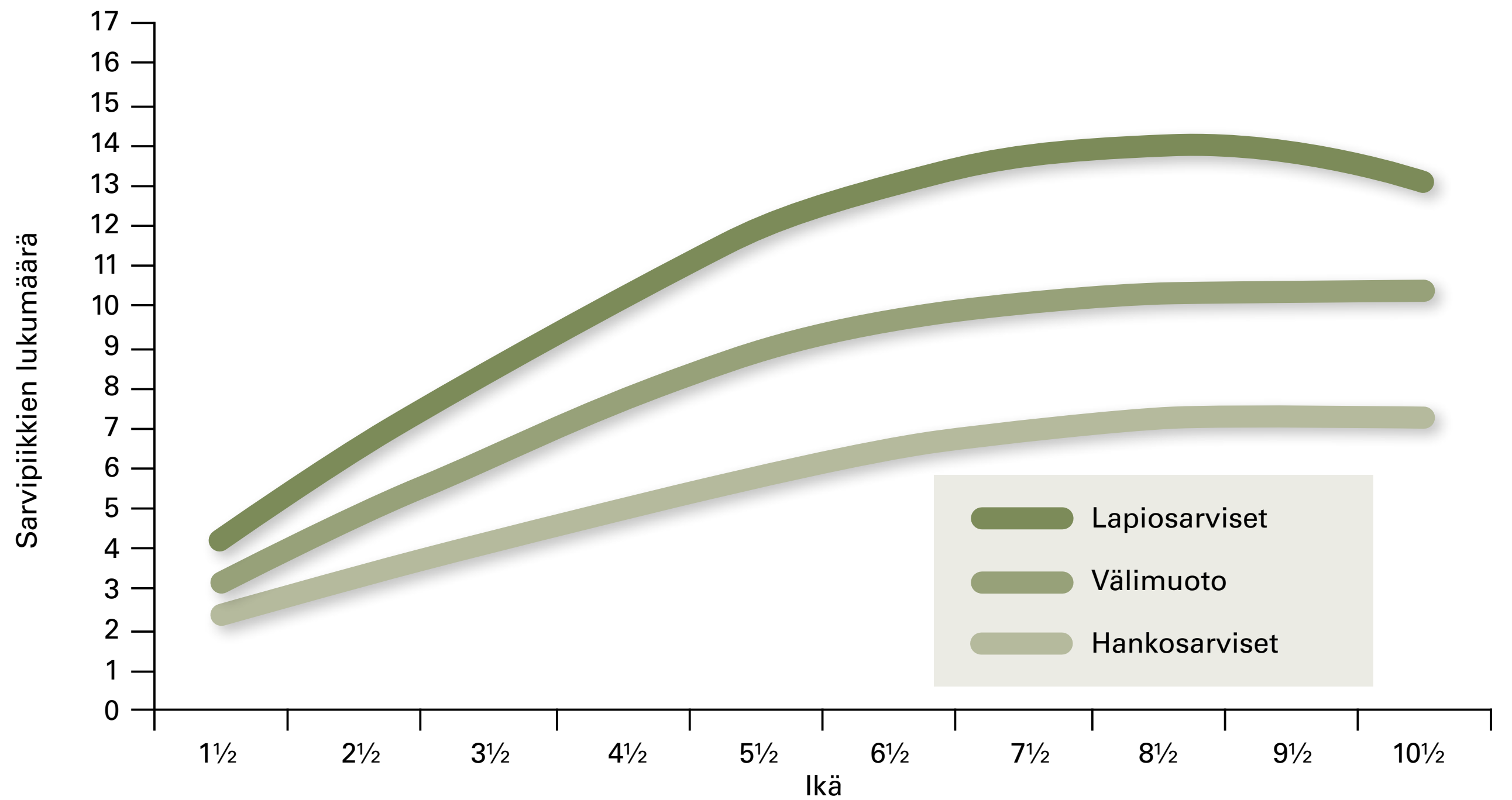
HIRVEN SARVIEN KEHITYS

- Esimerkkejä Etelä-Suomen hirvien sarvien kehityksestä sarvityypistä ja eläimen iästä riippuen

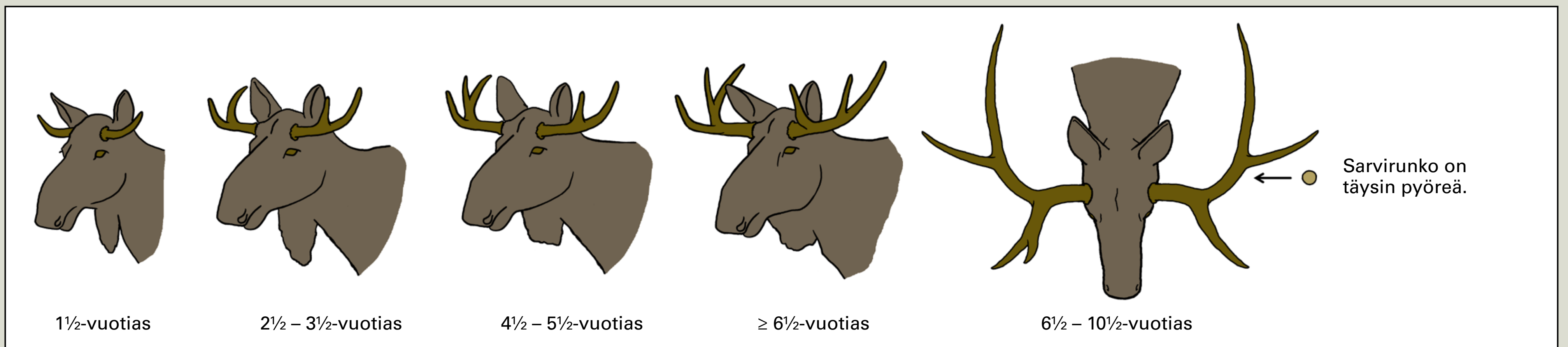
Hirvisonnin sarvet kasvavat joka vuosi siihen asti, kunnes sonni on noin 6½-vuotias eli täysikasvuinen. 10½ vuoden iän jälkeen, sarvien koko voi alkaa pienentyä.

Sonnit voidaan jakaa lapiosarvisonnieihin, hankosarvisonnieihin ja niiden välimuotoon. Lapiosarvisonnit saavat enemmän sarvipiikkejä, leveämmät sarvet ja korkeampi teuraspaino kuin muut.

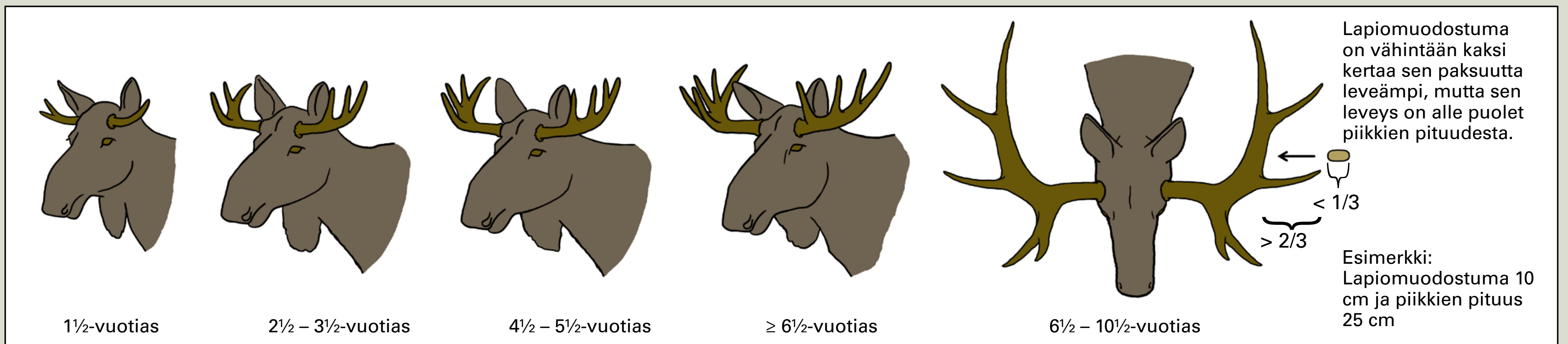
Vaihtelua esiintyy yksilökohtaisesti, mutta sarvien kokoa voidaan yleensä käyttää hirven iän indikaattorina edellyttäen, että lapio- ja hankosarvisonnit sekä välimuodon sonnit erotetaan toisistaan.

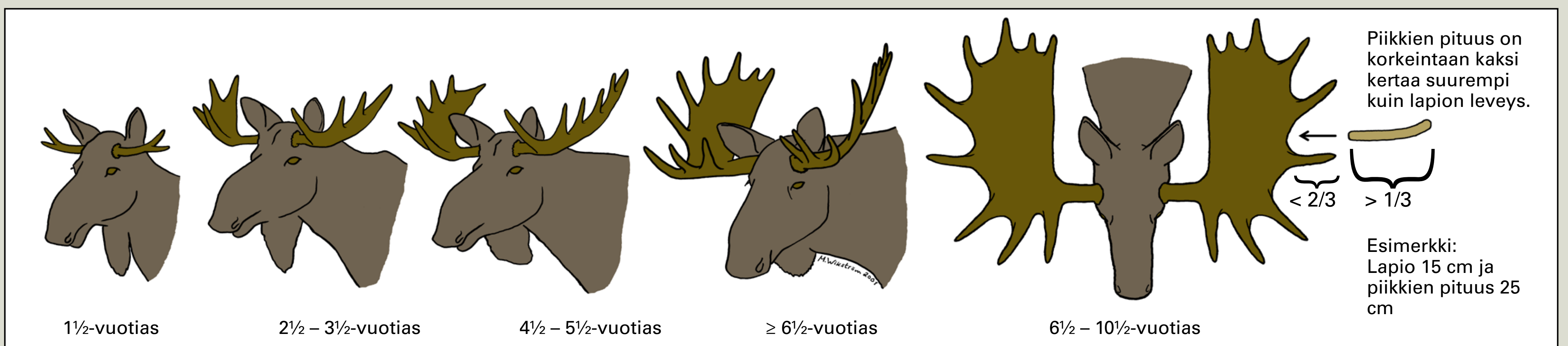
Hankosarvisonnin tunnistaa täysin pyöreistä sarvirungoista ja piikeistä, joissa ei ole lainkaan lapiomuodostumaa.

Välimuotosonnin tunnistaa kapeasta lapiomuodostumasta. Lapiomuodostuman leveyttä ei useinkaan voi nähdä sillä sarvipuoliskolla, joka on katsojaa lähempänä.

Lapiosarvisonnin tunnistaa leveistä sarvilapioista. Nuorimmilla sonneilla lapiomaisuutta ei kuitenkaan aina vielä näy. Lapiom leveyttä ei useinkaan voi nähdä sillä sarvipuoliskolla, joka on katsojaa lähempänä.

1½-vuotiailla sonneilla voi olla hyvin erinäköiset sarvet kahdesta pienestä tapista jopa kahdeksaan piikkiin asti. Noin puolella kaikista tämänikäisistä sonneista on vain kaksi piikkiä ja usein alle 150 kg teuraspaino. Toisella puolella on kolme piikkiä tai enemmän ja usein yli 150 kg teuraspaino.

HUOM! Nämä esimerkit ovat vain suuntaa-antavia. Hirvien kehitystä omalla hirvitalousalueella tulee paikallisten erojen takia tarkastella alueella kaadettujen hirvien varmistetun iän pohjalta.

Lähteet: Nygrén 1990, Sylén 2003, Nygrén et al. 2007, Myrsterud & Bischof 2010, Lappalainen et al. 2014, ym.

© Mikael Wikström, Suomen riistakeskus 2016

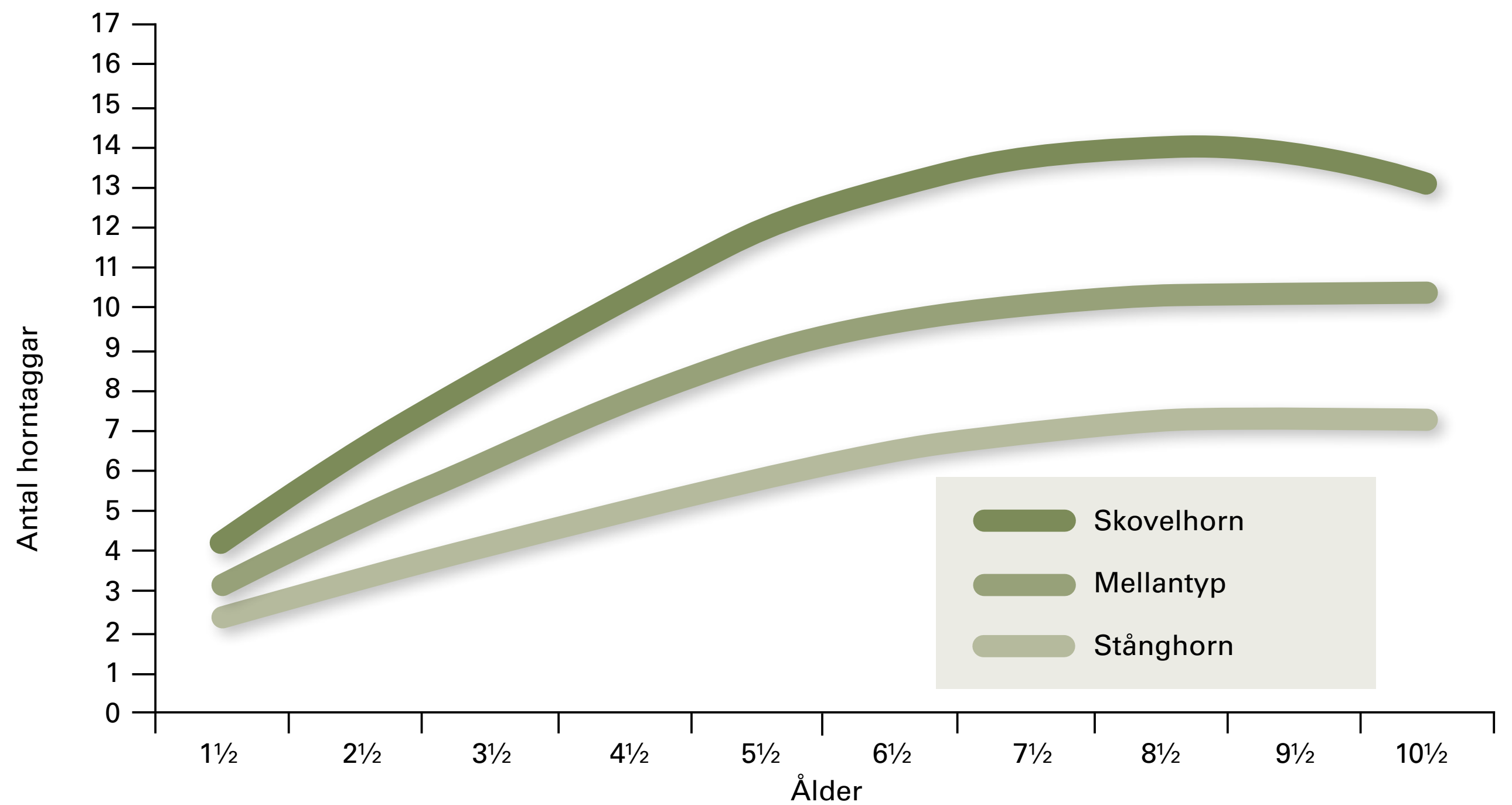
ÄLGARNAS HORNUTVECKLING

- Exempel hur hornen i södra Finland kan utvecklas beroende av hornstyp och ålder

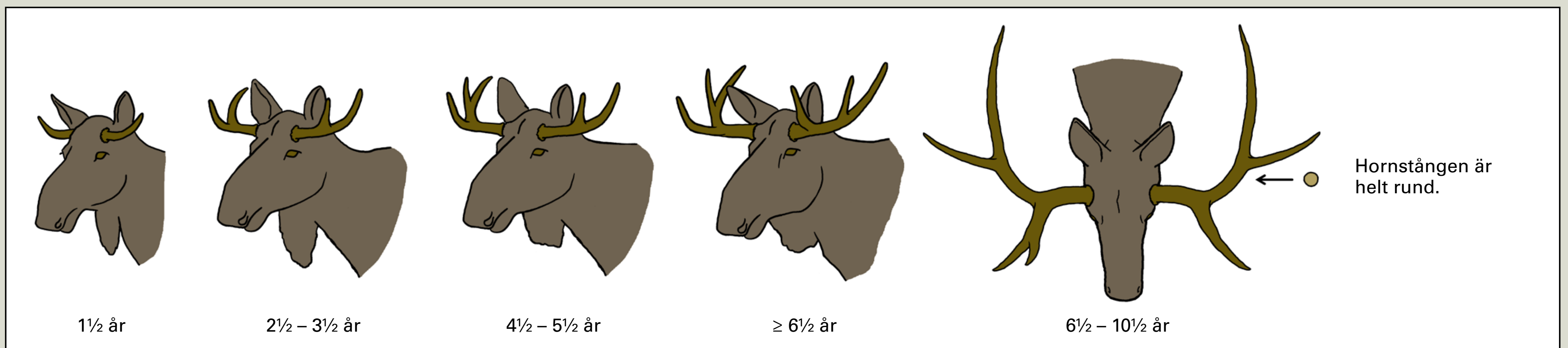
Älgtjurarnas horn växer varje år fram till cirka 6½ års ålder då tjurarna blir fullvuxna. Efter 10½ års ålder kan hornstorleken börja minska.

Tjurarna kan indelas i skovelhornstjurar, stånghornstjurar och en mellantyp. Skoveltjurarna får ett större taggantal, ett större hornutlägg och en högre slaktvikt än de övriga.

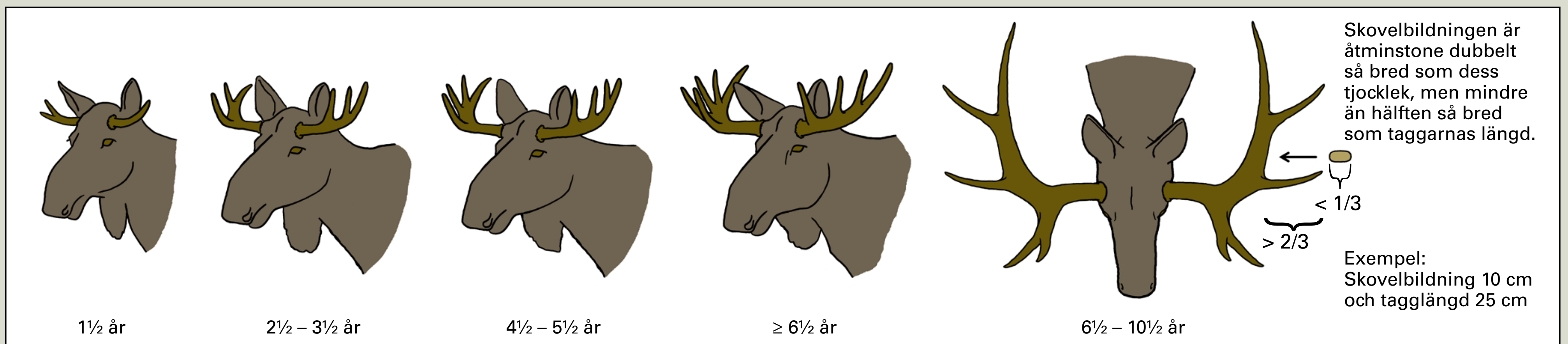
Individuella variationer förekommer, men hornstorleken kan även användas som indikator för älgars ålder förutsatt att man åtskiljer skoveltjurar, mellantypstjurar och stånghornstjurar.

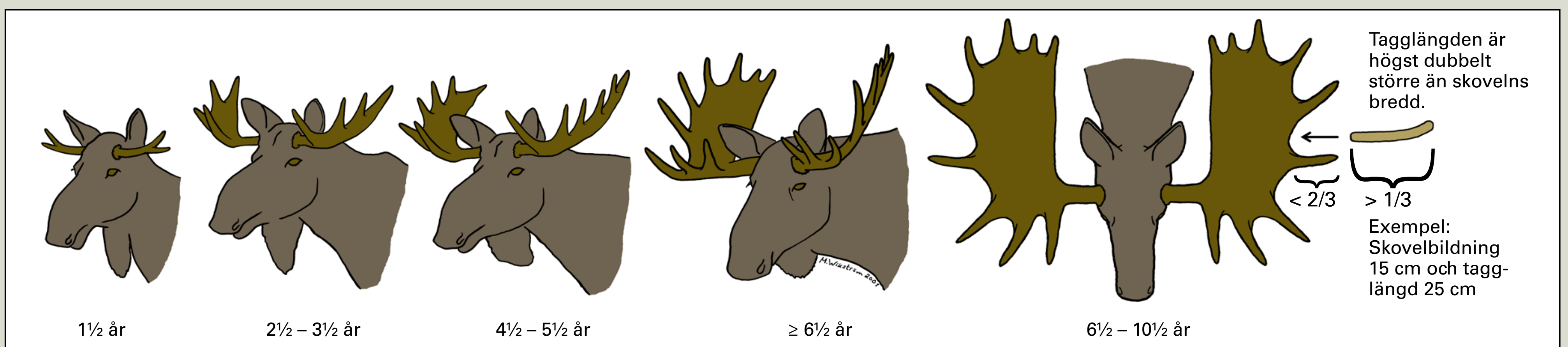
Stånghornstjurar känns igen på helt runda hornstänger och taggar och de saknar antydning till skovelbildning.

Tjurar av mellantyp känns igen på en antydning till skovelbildning. Notera att skovelbildningens bredd vanligtvis inte kan ses på den hornhalva som är närmare åskådaren.

Skoveltjurar känns igen på breda hornskovlar. På de yngsta tjurarna framträder dock inte ännu alltid skovelanlagen. Notera att skovelns bredd vanligtvis inte kan ses på den hornhalva som är närmare åskådaren.

Tjurar i åldern 1½ år kan ha väldigt varierande horn med allt från två små knappar upp till åtta hornstaggar. Ungefär hälften av de 1½ åriga tjurarna har endast två taggar. De här tjurarna har vanligtvis en slaktvikt under 150 kilogram. Den andra hälften med tre eller flera taggar väger vanligtvis över 150 kilogram.

OBS! Dessa exempel visar endast grova riktlinjer. Lokala skillnader förekommer, så hur älgtjurarna utvecklas i det egna älgförvaltningsområdet bör studeras utgående från fällda älgars kända ålder.